

سنگ تمام امیرکبیر برای مشهدالرضا^(ع)

میرزاتقی خان با اتخاذ چه تدابیری طی ۲ سال ثبات اقتصادی وامنیت پایدار را برای زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی به ار مغان آورد؟

جواد نوائیان رودسری

j.navaeian@khorasannews.com

دوران صدارت میرزاتقی خان امیر کبیر، از ۲۸ مهرماه سال ۱۲۲۷ آغاز شد و در ۲۲ آبان سال ۱۲۳۰ به پایان رسید؛ با در نظر گرفتن این مدت، او کمی بیشتر از سه سال و یک ماه، اداره امور کشور را در اختیار داشته است. شروع صدارت او، با شورش سالار در خراسان همزمان بود؛ شورش‌ی که مردم مشهد، تاوان سنگینی بابت آن پرداخت کردند؛ حسن خان سالار، پسر آصف‌الدوله، در این شورش مورد حمایت انگلیسی‌ها قرار داشت و حتی از هتک حرمت اماکن متبر که حرم رضوی و غارت نذورات آن، خودداری نکرد. این شورش که با هدف تجزیه ایران و در اواخر دوران سلطنت محمدشاه قاجار شروع شده بود، با آغاز دور ناصرالدین‌شاه شدت گرفت و ناامنی هولناک حاصل از آن، جان رعایای خراسانی دولت ایران را به لب رساند. امیر به عنوان اداره کننده امور کشور و صدر اعظم ایران، نمی‌توانست نسبت به این وضعیت بی تفاوت باشد. نیروهای نظامی با فرمان او، خود را به مشهد رساندند و با وجود حمایت قاطع انگلیس و حتی روسیه‌تزاری از سالار، مشهد را از چنگ او و اعوانش نجات دادند. انگلیسی‌ها در آن زمان کوشیدند تا با ارسال نامه برای امیر و طرح ادعای میانجیگری، به مانع از سقوط سالار شوند؛ اما امیر کبیر، شورش را موضوعی داخلی دانست که ارتباطی به بیگانگان ندارد. او در پاسخ به نامه گنل شیل، سفیر انگلیس که مدعی بود سرکوب شورش سالار باعث از بین رفتن و کشتار بیهوده سربازان ایرانی می‌شود، نوشت: «برقرار نمودن آرامش حتی به قیمت جان همه، برخج است به تن دادن به دخالت اروپاییان».

دیر، اما مؤثر

با تلاش امیر کبیر و مجاهدت سربازان ایران،

سرانجام شورش سالار در سال ۱۲۲۸ ش سرکوب شد و شهر مشهد، روی آرامش را دید. به نظر می‌رسید که عوارض ناشی از این شورش، برقراری نظم میرزاتقی‌خانی را در مشهد به تعویق بیندازد و اهالی شهر امام رضا(ع) دیرتر از مواهب انتظام امور و برقراری ثباتی که امیر کبیر در دیگر نواحی کشور برقرار کرده بود، برخوردار شوند؛ اما نگاهی به اسناد تاریخی نشان می‌دهد که میرزاتقی خان نه تنها در مدتی کوتاه، نظم مدنظر خود را در مشهد اجرا و امور جاری شهر را منظم و مرتب کرد، بلکه حتی برای تقویت ساختارهای مالی و اقتصادی شهر نیز، دست به اجرای برنامه‌های منظم و فشرده زد و در عرصه فعالیت‌های عمرانی هم، اقداماتی مؤثر انجام داد. در این زمینه، سندی تاریخی و بسیار جالب وجود دارد؛ «سفرنامه مشهد» عنوان یکی از سه سفرنامه مربوط به دوره قاجار است که به همت قدرت‌ا... روشنی زعفرانلو، در سال ۱۳۵۶ تصحیح و به زبور طبع آر استه شد. هر چند که نویسنده گزارش مربوط به بخش مشهد در این سفرنامه، گمنام است و بی‌صح هر چه کوشش کرده، به نام وی دست نیافته است، اما اطلاعاتی که او از مشهد دوره امیر کبیر ارائه می‌کند، فوق العاده جذاب و قابل تأمل است.

نظم وامنیت بی سابقه

طبق گزارش «سفرنامه مشهد»، نویسنده در دیدارهای مکرر خود با یزرگان مشهدالرضا(ع) به وضوح برقراری امنیت و رضایت خاطر مشهدی‌ها در این مسئله بی برده است؛ او به نقل از بزرگان شهر، روایت می‌کند که آن‌ها امنیت عهد میرزاتقی خان را، تا آن زمان، «حتی در خواب هم، ندیده‌اند. وی به ماجرای اشاره می‌کند که روز بعد از ورودش به مشهد رخ داده است: «پینه‌دوزی برای یک پول سیاه چنان تپانچه(سبیلی) به صورت سربازی زد که حیرت کردیم و آن سرباز جرئت آن که تلافی کند نداشت، در حالی که در زمان فتنه سالار، [یک دسته سرباز] شب‌ها با شمع و چراغ به خانه‌ها می‌رفتند و دزدی می‌کردند و کسی را یاریا حرف

یک تومان، هر قران معادل ۲۰ شاهی و هر شاهی معادل ۵۰ دینار بود). از سوی دیگر، برقراری امنیت در مسیرهای تجاری، راه ورود اقلام و اجناس ایرانی را به مشهد باز کرد و بازار کالای وطنی در شهر امام رضا(ع) رونق گرفت. بنیه اقتصادی شهر چنان قوی شد که طبق گزارش کتاب «تاریخ منظم ناصر» (نوشته محمدحسن خان اعتمادالسلطنه)، وقتی در سال ۱۲۶۷ ق/ ۱۲۳۰ ش، زلزله ای مهیب، مشهد، قوچان و تربت را لرزاند، قدرت اقتصادی به وجود آمده در این مناطق، توانست بخش مهمی از آسیب‌های ناشی از این بلای طبیعی را جبران کند. علاوه بر این، حضور قدرتمندانه نیروهای نظامی ایران در مشهد، طبق برنامه‌ای که امیر کبیر برای آن‌ها طراحی کرده بود، باعث کاهش چشمگیر هجوم اقوام بیابانگردان

توجه به نظرات بزرگان در تدوین برنامه جامع فرهنگی شهرداری قم

هم‌زمان توجه داشته باشد گفت: توجه به مسئولیت اجتماعی هر یک از مجموعه‌ها، دستگاه‌ها و نهادهای ملی، استانی و شهری از موضوعاتی است که در تدوین برنامه باید به آن توجه داشت چرا که شهرداری قم تنها مسئول در حوزه فرهنگ نیست و بسیاری از مسائل باید توسط متولیان اصلی پیگیری شود.

شهردار قم ابراز داشت: از موضوعات مهم در سیاست‌گذاری برای حوزه فرهنگ توجه و استفاده از ظرفیت حرم مطهر، مسجد مقدس جمکران، کلون‌های فرهنگی و مذهبی موجود در شهر قم، مساجد، قراگاه ۱۹ دی و پایگاه‌های بسیج است. سهم هر یک از این نهادها باید مشخص‌شده و نوع همکاری با آن‌ها روشن شود.

وی با اشاره به اینکه طرح جامع فرهنگی شهرداری قم باید موضوعات مختلف در حوزه فرهنگ از مسائل هویتی شهر گرفته تا موضوعات هنری و ورزشی را موردتوجه قرار دهد افزود: بنا بر ضرورت و نیاز موجود در شهر قم باید نسبت به برنامه‌های فرهنگ شهروندی با مشارکت تمام معاونت‌های تخصصی شهرداری قم، توجه ویژه داشت. دکتر سقائیان‌نواد با تأکید بر پرهیز از مشارکت‌ها و اقدامات کم اثر و خارج از چارچوب در طرح جامع فرهنگی شهرداری قم اظهار داشت: مدیریت بهینه اعتبارات و اجرای اقدامات روی زمین‌مانده در حوزه فرهنگ باید به‌طور جد موردتوجه قرار گیرد.

گزارش عملکرد معاونت بهره برداری و توسعه فاضلاب شرکت آبفای استان قزوین در سال ۱۴۰۰ منتشر شد

که برای تکمیل طرح های فاضلاب در چهار سال آینده، سالانه به حدود ۶۰۰۰ میلیارد ریال اعتبار نیاز می باشد. لذا پیگیری هایی جهت تخصیص اعتبار از منابع ملی بویژه منابع سفر ریاست جمهوری به عمل آمده است که امید است با تخصیص آن بتوانیم طرح های فوق را هر چه سریع تر به نتیجه برسانیم.
معاون بهره برداری و توسعه فاضلاب شرکت آب و فاضلاب استان قزوین در پایان فاضلاب تولیدی را گنج پنهانی خواند که می تولد در شرایط کم آبی کتونی کشور و پس از تصفیه، منبع مناسبی از آب را برای بخش صنعت استان ایجاد کند.

مدیریت و کارکنان دفتر نمایندگی روزنامه در استان آذربایجان شرقی انتصاب شایسته مهندس مهدی حافظ زاده به سمت سرپرست جدید اداره کل ارتباطات و امور بین‌الملل شهرداری تبریز را به وی تبریک و تهنیت عرض نموده و مزید توفیقات و تفضلات روزافزون ایشان را از درگاه ایزدمنان خواستار است.
مدیرکل راه و شهرسازی آذربایجان‌غربی افزود: افزایش ظرفیت ترافیکی محور پیرانشهر به سردشت، ارتقای ایمنی، تسهیل نقل و انتقال محصولات کشاورزی و کاهش سوانح

گذشته حوزه متبوع خود افزود: در بخش تصفیه خانه ها نیز اقدام هایی صورت گرفته که از جمله آن می توان به تصفیه خانه های آبگرم، شال، شریفیه، اصلاح هوا دهی تصفیه خانه تاکستان و احداث ایستگاه پمپاژ شهر نصرت آباد اشاره کرد. وی تصریح کرد که در مجموع از ابتدای اجرای پروژه های تصفیه خانه های مذکور تاکنون، ۲۳۸ میلیارد ریال از سوی شرکت آب و فاضلاب استان قزوین اعتبار تخصیص داده شده است. موسی خانی اداره داد: طرح های مطالعاتی متعددی نیز جهت توسعه و با اصلاح خطوط توزیع و انتقال فاضلاب در سطح استان انجام شده

گذشته حوزه متبوع خود افزود: در بخش تصفیه خانه ها نیز اقدام هایی صورت گرفته که از جمله آن می توان به تصفیه خانه های آبگرم، شال، شریفیه، اصلاح هوا دهی تصفیه خانه تاکستان و احداث ایستگاه پمپاژ شهر نصرت آباد اشاره کرد.

وی افزود: انتساب توسعه شبکه جمع آوری فاضلاب با طول بیش از ۱۱ کیلومتر، ۹۰۰ متر توسعه خطوط انتقال فاضلاب، شششتوی شبکه به طول ۱۰۰۰ کیلومتر، اصلاح شبکه ۵۰۰ متر و ویدنوتری شبکه و خط انتقال به طول ۱۰ کیلومتر انجام شده است. به گزارش روابط عمومی، علی موسی خانی در ادامه گزارش عملکرد سال

تدوین برنامه و اجرای سیاست‌های شهرداری در حوزه فرهنگ است ادامه داد: در تدوین این برنامه جامع مسئله استقلال و قدرت سازمان در اجرای امور فرهنگی باید پیش‌بینی شود. وی تمرکز بر موضوعات اولویت‌دار شهر و مسائل مطرح‌شده از سوی بزرگان وغدغه‌مندان را موردتوجه قرار داد و بر استفاده از نظر علما و بزرگان حوزوی، نخبگان دانشگاهی، گروه‌های مردمی و تشکل‌های جهادی و همچنین توجه به مصوبات شورای اسلامی شهر قم و کمیسیون فرهنگی در این

تدوین برنامه و اجرای سیاست‌های شهرداری در حوزه فرهنگ است ادامه داد: در تدوین این برنامه جامع مسئله استقلال و قدرت سازمان در اجرای امور فرهنگی باید پیش‌بینی شود.

وی افزود: انتساب توسعه شبکه جمع آوری فاضلاب با طول بیش از ۱۱ کیلومتر، ۹۰۰ متر توسعه خطوط انتقال فاضلاب، شششتوی شبکه به طول ۱۰۰۰ کیلومتر، اصلاح شبکه ۵۰۰ متر و ویدنوتری شبکه و خط انتقال به طول ۱۰ کیلومتر انجام شده است. به گزارش روابط عمومی، علی موسی خانی در ادامه گزارش عملکرد سال

با صدور ابلاغ کتبی شهردار؛

سرپرست جدید اداره کل ارتباطات و امور بین‌الملل شهرداری تبریز منصوب شد

یغقوب هوشیار، مهدی حافظ زاده به عنوان سرپرست جدید این اداره کل منصوب شد.

حافظ زاده پیش از این، به عنوان معاون اداره کل ارتباطات

و امور بین‌الملل شهرداری تبریز فعالیت می‌کرد.قبل از آن نیز،

وی به مدت ۱۰ سال مدیر امور ارتباطات شهرداری منطقه ۵

تبریز بود.

آر‌میوه- کاظمی: مدیرکل راه و شهرسازی آذربایجان‌غربی گفت: عملیات بهسازی و چهار خطه شدن ۷.۵ کیلومتر از محور پیرانشهر به سردشت با یک هزار و ۴۴۰ میلیارد ریال اعتبار پیش‌بینی شده، آغاز شد.

محسن حمزه‌لو در مراسم آغاز احداث این طرح با اشاره به ایجاد کردیدو ترانزیتی به پایانه مرز ترمچین از مسیر جنوب آذربایجان‌غربی، اظهار کرد: محور پیرانشهر - سردشت ۹۳

به مناسبت سالروز واقعه ۸ شوال ۱۳۴۴ ق

نقش پنهان انگلیس در تخریب قبور ائمه بقیع(ع)

در نگاه اول، چنین به نظر می‌رسد که واقعه هشتم شوال سال ۱۳۴۴ ق (فروردین ۱۳۰۵) و تخریب قبور ائمه بقیع(ع) توسط وهابیان وابسته به رژیم آل سعود، ناشی از یک ارتجاع تند و تخرج لجام گسیخته در تفکرات و اندیشه‌های امثال محمد بن عبدالوهاب است؛ این باور، البته اشتباه نیست، اما همه جوانب موضوع را در بر نمی‌گیرد و آن چه را مخفی شده‌است، برملا نمی‌کند. وهابی‌ها، بیش از یک قرن قبل از واقعه هشتم شوال، یک بار دیگر به مدینه حمله و بارگاه ائمه بقیع(ع) را ویران کرده بودند؛ اما در آن زمان، دولت عثمانی به عنوان دولتی مسلمان، از پس آن‌ها برآمده و سرکوبشان کرده بود؛ این اقدام مؤثر، باعث بازسازی دوباره بارگاه ائمه معصومین(ع) و تعدادی از اصحاب پیامبر(ص) در بقیع شد؛ با این حال، مجوم دوم، فرجامی تلخ به بار آورد و این بار، وهابیت باتکیه بر قدرت سیاسی و نظامی سعودی‌ها، توانست سلطه خود را بر اماکن مقدسه مسلمانان جهان حفظ کند و این تخریب، تا به امروز، بدون بازسازی و احیا باقی بماند.

این که چرا در نوبت اول، وهابی‌ها سرکوب شدند و در نوبت دوم، باقی ماندند را باید در نقش خاص انگلیسی‌ها و طرح‌های استعماری آن‌ها جست‌وجو کرد. سعودی‌ها، بدون حمایت انگلیس که بعد از جنگ جهانی اول، قیمومت بر عراق، اردن، فلسطین، مصر و عربستان را به دست آورده بود، قادر به چنین تحرکی نبودند؛ در واقع حذف و تضعیف دولت‌های اسلامی منطقه وروی کار آوردن دولت‌های دست‌نشانده در این کشورها، مانع از اقدام به موقع مسلمانان منطقه برای سرکوب این تعرض و از بین بردن عوارض این جنایت آشکار شد. از سوی دیگر، این انگلیس بود که با انتقال خاندان شریف مکه به اردن و عراق، سعودی‌ها را جایگزین آن‌ها در عربستان کرد و اسباب توسعه طلبی آن‌ها را فراهم ساخت. به همین دلیل، باید نقش انگلیس را در ماجرای تخریب قبور ائمه بقیع(ع)، در ۸ شوال سال ۱۳۴۴، نقشی پنهان، اما بسیار مؤثر بدانیم.

اخبار ایران

معاون مالی اقتصادی شهرداری اصفهان مطرح کرد:

کمک ۸۰ درصدي دولت برای خرید ۱۷۳ دستگاه اتوبوس

اصفهان –مرادیان:معاون مالی اقتصادی شهرداری اصفهان گفت: سال گذشته به رغم مشکلات مالی، ۱۷۳ دستگاه اتوبوس خریداری کردیم که دولت نیز در تأمین آن درصد هزینه‌ها به ما کمک کرد. محسن رنجبر در صحن علنی شورای اسلامی شهر بابابن اینکه بر اساس تصمیمات اخذ شده در حال تقویت مدل‌های حمل و نقل عمومی هستیم، اظهار کرد: از روز گذشته، مترو در روزهای جمعه نیز به مردم خدمت‌رسانی می‌کند. وی ادامه داد: معاونت حمل و نقل و ترافیک شهرداری اصفهان باید تمام ظرفیت‌های حمل و نقل از جمله مترو، تاکسی و اتوبوس را در کنار یکدیگر قرار دهد تا مردم از خدمات رسانی مطلوبی در حوزه حمل و نقل عمومی برخوردار شوند. معاون مالی اقتصادی شهردار اصفهان بابابن اینکه نگهداری سیستم حمل و نقل عمومی هزینه‌بر است، تصریح کرد: سال گذشته به رغم مشکلات مالی، ۱۷۳ دستگاه اتوبوس خریداری کردیم که دولت نیز در این راستا در تأمین ۸۰ درصد هزینه‌ها به ما کمک کرد. وی ادامه داد: بازسازی اتوبوس‌ها نیز در دستور کار قرار دارد تا در ناوگان حمل و نقل عمومی قرار گیرند. رنجبر خاطرنشان کرد: در تلاش هستیم که زیرساخت‌ها را برای آینده توسعه دهیم تا خدمت رسانی مطلوبی در حوزه حمل و نقل عمومی به شهروندان ارائه شود.

مدیر مخابرات منطقه گلستان:

کد #۲۰۲۰* مخابرات راهی برای دریافت خدمات فوری غیر حضوری

گرگان- مدیر مخابرات منطقه گلستان کد دستوری #۲۰۲۰* را راهی آسان برای دریافت خدمات فوری غیر حضوری در اختیار دانست. دکتر غلامعلی شهرمادی با اشاره به اینکه سامانه های ارائه خدمات غیر حضوری برای رفاه حال مشتریان راه اندازی شده است ، با معرفی کد دستوری #۲۰۲۰* آنرا راهی برای دریافت خدمات فوری غیر حضوری دانست که مشتریان می توانند از طریق تلفن همراه خدمات مورد نیاز خود را دریافت نمایندوی با تاکید بر اینکه این کد دستوری در بخشهای تلفن ثابت و اینترنت خدمات متعددی را ارائه می دهد گفت : در بخش تلفن ثابت ، ثبت خرابی و پیگیری آن ، پیگیری ثبت نام تلفن ثابت و اعلام صورتحسابهای میان دوره و پایان دوره تلفن ثابت و در بخش اینترنت ، خرید ترافیک، دریافت مانده اعتبار و تغییر رمز پین کاربری از جمله خدماتی است که مشتریان به آن دسترسی داشته و می توانند از آن بهره مند شوند.مدیر مخابرات منطقه گلستان خرید ترافیک اینترنت برای مشتریان باند پهن شرکت مخابرات ایران را از خدمات بسیار ارزشمند استفاده از کد دستوری #۲۰۲۰* دانست و به مشتریان توصیه کرد از طریق تلفن همراه و شماره گیری کد دستوری #۲۰۲۰* از امکانات آن بهره مند شوند.